

In elke Waterspiegel vragen wij een columnist zijn of haar visie te geven op een actueel thema. Deze keer is dat Wim Kuijken, deltacommissaris voor het Nationaal Deltaprogramma.

Vorbereiden op extremen

Sommige dingen zijn zo vanzelfsprekend, dat we vergeten dat ze helemaal niet vanzelfsprekend zijn. In de community van het nationale Deltaprogramma zijn we ons dat maar al te bewust. De waterveiligheid bijvoorbeeld, is in ons land zó goed georganiseerd dat we ons nauwelijks nog realiseren dat we op een kwetsbaar plekje op aarde wonen en leven, zo concludeerde de OESO in 2014 verwonderd. En deze schijnbare vanzelfsprekendheid is wellicht nog sterker als het gaat om de beschikbaarheid van goed drinkwater.

Het jaar 2018 is nog niet voorbij. Maar nu al hebben we alle uitingen van de veranderingen in het weer, hoogst waarschijnlijk veroorzaakt door die in het klimaat, voorbij zien komen. Na het hoge water in januari en de hoosbuien in het voorjaar kwam een zeer droge en hete zomer. Er was officieel sprake van een landelijk watertekort. Daarmee was de droogte ernstiger dan in 1976. En tegen het eind van de zomer kwam het bericht dat de Rijn het laagste peil heeft bereikt sinds we dit meten. Drie extremen waar ons land zich met het Deltaprogramma op voorbereidt. Het is alsof moeder aarde ons probeert wakker te schudden. Gelukkig was onze wekker al eerder afgegaan.

De nieuwe deltasce­nario's laten zien dat het reëel is te veronderstellen dat het vaker en langer droog wordt. Analyses laten tegelijk zien dat de watervraag in alle regio's zal toenemen. Bijvoorbeeld door meer beregenen van de fruitteelt in het rivierengebied en door meer koelwater voor de nieuwe vestiging van Google in Groningen. En dan laat een nieuwe verkenning ook nog eens zien dat de zeespiegel waarschijnlijk sneller en meer gaat stijgen dan we dachten. Veel zal afhangen van de mate waarin het lukt de opwarming van de aarde te beperken. Maar we houden er rekening mee dat de verzilting via de rivieren en de ondergrond toeneemt. De vraag is, waar we dit met maatregelen voldoende kunnen tegengaan. En waar we ons zullen moeten aanpassen. Bijvoorbeeld door aanpassingen in de land- en tuinbouw en het verplaatsen van innamepunten voor de productie van drinkwater.

Samen met drinkwaterbedrijven en andere watergebruikers kijken overheden in het Deltaplan Zoetwater naar mogelijke oplossingen voor huidige en toekomstige knelpunten in de zoetwatervoorziening. Niet alleen het oppervlaktewater, maar ook het grondwater is hierbij cruciaal. Als we de toekomstige uitdagingen voor de waterbeschikbaarheid het hoofd willen bieden, zal er samengewerkt moeten worden. Of het water nu in de grond zit en een 'aanvullende strategische voorraad' vormt, of dat het bovengronds door de rivieren stroomt. Als we er ook in de toekomst genoeg van willen hebben, moeten we niet alleen samenwerkend maar ook samenhangend aan de slag. Dat doen we sinds 2010 in het Deltaprogramma, waarin Vewin actief meedraait.

Mijn boodschap is dan ook: wees helder in wat je in de toekomst aan zoetwater nodig hebt, in wat je zelf kunt regelen en waar je de overheden voor nodig hebt. Er is immers geen hoger doel denkbaar dan dat dát wat vanzelfsprekend lijkt, ook vanzelfsprekend blijft.

Wim Kuijken
Deltacommissaris